

Tesla kupuje materijale za baterije od rudarskog giganta sa najvećim brojem navoda o kršenju ljudskih prava protiv njega u bazi podataka o zloupotrebama u vezi sa čistom energijom. Rudarska kompanija **Glencore** prikupila je najmanje 70 žalbi od 2010. godine, uključujući navode o korupciji i lošim uslovima rada, prema neprofitnom centru za poslovna i ljudska prava.

I Tesla i Glencore kažu da preduzimaju korake za rešavanje štete uzrokovane rudarskim operacijama. **Ali ovo je druga godina zaredom da je Glencore na vrhu liste Resursnog centra.** Više od polovine pritužbi koje su njeni istražitelji dokumentovali 2022. godine povezano je sa samo pet kompanija, uključujući Glencore.

Globalni nagon za **čistijom energijom** zavisi od materijala koji se koriste za izradu solarnih panela, vetroturbina, električnih vozila i baterija. I ukoliko kompanije ne preduzmu mere da iskorenjuju zloupotrebe, slučajna trka za korišćenjem više obnovljive energije rizikuje da ponovi štetu koju su napravile druge ekstraktivne industrije.

„Vidimo da se rizik od zloupotrebe povećava kako se pritisak za vađenje novih minerala intenzivira“, kaže **Caroline Avan**, istraživač prirodnih resursa u Centru. „Očigledno, očekujemo da velike kompanije poput Tesle iskoriste svoj uticaj da utiču na industriju u celini, a ne samo da zahtevaju već zahtevaju da njihovi dobavljači ne krše ljudska prava. Postoji preko 500 izveštaja o zloupotrebama koje datiraju iz 2010. godine na „Traktoru tranzicionih minerala“ Resursnog centra. Oni pokrivaju širok spektar potencijalne štete, od maltretiranja radnika do zagađivanja životne sredine, raspirivanja sukoba ili podmićivanja državnih službenika.

Ali sve optužbe potiču iz iskopavanja šest ključnih minerala koji se koriste u obnovljivim izvorima energije, električnim vozilima i baterijama: kobalta, bakra, litijuma, mangana, nikla i cinka. Resursni centar je upravo objavio svoj godišnji izveštaj o podacima prošle nedelje. Ta analiza je otkrila 65 novih pritužbi u 2022. godini, od kojih je pet bilo protiv Glencore-a kao kompanije, a još četiri uključuju zajednička ulaganja u kojima Glencore učestvuje.

Korupcija je prošle godine bila rastući problem za Glencore i ostatak industrije, navodi se u izveštaju. U 2022. godini bilo je četiri puta više optužbi za korupciju protiv rudarskih kompanija u odnosu na prethodnu godinu. U jednom slučaju, Glencore se izjasnio krivim za strano mito i optužbe za manipulaciju tržištem i pristao da plati kaznu od 1,1 milijarde dolara. Glencore i njegove podružnice su „podmićivale korumpirane posrednike i strane zvaničnike u sedam zemalja više od jedne decenije“ i „podrivale poverenje javnosti stvarajući lažnu sliku ponude i potražnje da bi manipulisale cenama nafte“, navodi Ministarstvo pravde. U **Zambiji**, Glencore suočava se sa još jednom istragom Državne

komisije za borbu protiv korupcije o navodnim isplatama koje je kompanija izvršila političkoj stranci.

Još dve optužbe protiv Glencore-a odnose se na prava radnika u rudnicima u **Demokratskoj Republici Kongo, Peruu i Kolumbiji**. Godine 2022, The Verge je izvestio o lošim uslovima rada u rudniku kobalta koji Glenkor radi u Demokratskoj Republici Kongo. Tamošnji radnici su izjavili da imaju malo vode ili hrane dok su radili duge sate na velikoj vrućini. U to vreme, portparol Glenkora je za The Verge rekao da radnici imaju pristup „svoj vodi koja im je potrebna“ iz vodovodnih stanica u komunalnim oblastima i naglasio posvećenost kompanije zdravlju i bezbednosti radnika.

Tesla je sklopila ugovor o kupovini četvrtine kobalta koji je rudnik proizveo, izvestio je Rojters 2020. Kompanija je takođe kupila nikal iz rudnika Glencore u Australiji, prema Teslinim izveštajima o uticaju za 2021. i 2022. godinu. Tesla nije odgovorio na zahtev The Verge za komentar.

U izveštaju o uticaju ovog proizvođača automobila za 2022. kaže se da je kompanija posetila rudnike kobalta u Demokratskoj Republici Kongo prošlog novembra i „pregledala žalbe nevladinih organizacija i akademske studije u vezi sa uslovima rada“. Kompanija takođe kaže da je uklonila 12 dobavljača kobalta i 29 dobavljača nikla „zbog dužne pažnje lanca snabdevanja nakon pokušaja smanjenja rizika“, ali izgleda da Glencore nije jedan od njih. „Naša imovina se nalazi u različitim kontekstima, neke u visoko razvijenim zemljama sa jakim pravnim i političkim okvirima, a druge u izazovnijim društveno-političkim okolnostima sa istorijom sukoba, ograničenim osnovnim uslugama i slabom vladavinom zakona“, rekao je Charles Watenphul, portparol Glencore-a u mejlu za The Verge. On je dodao da je kompanija posvećena poštovanju međunarodnih sporazuma o radu i ljudskim pravima.

Kobalt je postao poznat kao “krvavi dijamant baterija”. Ali važno je prepoznati da se problemi tu ne završavaju, kaže Avan. Njegovo istraživanje pokazuje da su širom sveta lanci snabdevanja čistom energijom opterećeni optužbama za zloupotrebe. To čini još važnijim smanjenje količine sirovih minerala potrebnih za ove tehnologije. To se može desiti dizajniranjem uređaja koji se lakše recikliraju ili popravljaju i izgradnjom boljih opcija javnog prevoza, a ne jednostavnim prelaskom sa vozila koja gutaju gas na [električna vozila](#). Naravno, za svaki novi materijal koji treba iskopati, važna je odgovornost. „[Rudarske kompanije](#) moraju imati dužnu pažnju i poštovanje ljudskih prava u svom poslovanju. A ono što trenutno vidimo je da to očigledno nije slučaj“, kaže ona.